

Does it take De Vreedzame School to raise a child?

Een onderzoek naar hoe het programma De Vreedzame School een brug kan vormen tussen de ouders en leerkrachten binnen de opvoeding

Pre-masterthesis Maatschappelijke Opvoedingsvraagstukken

Cursus: Thesis Pedagogische Wetenschappen – 20060042

Datum: 5 juli 2017

Door: Annelies Buisman (5758599)

Joy Weijer (5754992)

Begeleider: Drs. Bob Horjus

Samenvatting

Afstemming tussen ouders en leerkrachten binnen de opvoeding is door een mismatch tussen deze opvoedingswerelden niet altijd mogelijk. In dit onderzoek is op twee Vreedzame basisscholen onderzocht in hoeverre het programma De Vreedzame School een brug tussen ouders en leerkrachten binnen de opvoeding kan vormen om deze afstemming toch mogelijk te maken. Allereerst is de centrale hypothese getoetst die stelt dat samenwerking tussen ouders en leerkrachten ervoor zorgt dat ouders thuis de Vreedzame opvoeding toepassen en linking sociaal kapitaal ervaren. De data is verzameld met een vragenlijst onder 23 ouders. Daarnaast is door middel van zes interviews met ouders onderzocht wat de ouders als winst en verbeterpunten zien bij het programma De Vreedzame School voor de overbrugging. Deze studie toonde aan dat ouders die meer samenwerking met leerkrachten ervoeren, ook meer de Vreedzame opvoeding thuis toe pasten. Verder bestond er niet alleen een samenhang tussen het ervaren van samenwerking en het ervaren van linking sociaal kapitaal, maar bleek ook dat naarmate de ouders meer samenwerking ervoeren, de ouders ook meer linking sociaal kapitaal ervoeren. De interviews lieten een overeenstemming zien tussen de opvoeding van Marokkaanse ouders en de opvoedingsdoelen van De Vreedzame School. Het enige opvoedingsdoel van de Vreedzame school waar ouders aangeven een tweestrijd te voelen is de methode van conflictoplossing. Dit onderzoek geeft de indicatie dat De Vreedzame School een brug kan vormen wanneer er sprake is van samenwerking tussen ouders en leerkrachten en wanneer er overeenstemming is tussen de thuisopvoeding en de Vreedzame opvoeding.

Abstract

Reconciliation between parents and teachers in parenting is not always possible due to the mismatch between these education worlds. The extent to which the program De Vreedzame School can form a bridge whereby this alignment is possible were investigated on two schools that use this program. First of all, the central hypothesis is tested which states that cooperation between parents and teachers ensures that parents apply the education objectives from De Vreedzame School in their education at home and that parents experience linking social capital. De data has been collected with a questionnaire under 23 parents. In addition, through six interviews with parents, the profit and improvement points for the program as a bridge were investigated. This study showed that parents who experienced more cooperation with teachers, applied the education objectives from the program more in their education at home. Furthermore, there was not only a correlation between the experience of cooperation and the experience of linking social capital, it appeared that the more parents experienced cooperation, the more parents experienced linking social capital. The interviews showed an agreement between the education of Moroccan parents and the education objectives of De Vreedzame School. The only educational goal of De Vreedzame School where parents indicated to feel a two-way conflict is the conflict solution method. This study indicates that De Vreedzame School can form a bridge when there is cooperation between parents and teachers and when there is agreement between the education at home and the education of De Vreedzame School.

Inleiding

Het Afrikaanse gezegde 'It takes a village to raise a child' benadrukt het belang van de sociale omgeving die nodig is bij de opvoeding van een kind. Uit onderzoek van de Winter, Kroneman, en Baerveldt (1999) bleek echter dat er een gat in de pedagogische infrastructuur is ontstaan. Het gebrek aan steun vanuit volwassenen uit de omgeving zorgt voor een oneerlijke last op de schouders van gezinnen die zij niet altijd kunnen dragen (de Winter, Kroneman, Baerveldt, 1999). De Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling en de Raad voor de Volksgezondheid & Zorg pleitten in 2009 om die reden voor een pedagogische civil society waarbij opvoeding als een gedeelde verantwoordelijkheid van ouders en de sociale omgeving gezien wordt (RMO & RVZ, 2009). Het inzetten en versterken van de sociale netwerken rondom gezinnen blijkt nog steeds belangrijk. Zo blijkt uit onderzoek van de Winter (2011) dat het versterken van deze sociale netwerken zorgt voor steun bij de opvoeding en ontwikkeling van kinderen. Daarnaast verkleint het de risico's op problemen binnen de opvoeding en de ontwikkeling van de kinderen (de Winter, 2011).

Wanneer mensen investeren in sociale netwerken kan er sociaal kapitaal ontstaan (Bourdieu, 1986). Kesselring (2010) omschrijft sociaal kapitaal als een hulpbron voor individuen die ontstaat door de relaties die ze hebben met anderen. Het individu kan door de verwachtingen, het vertrouwen en de gedeelde normen binnen deze sociale relaties doelen bereiken die zonder deze hulp niet realiseerbaar zijn (Coleman, 1988; Kesselring, 2010). De literatuur beschrijft drie typen van sociaal kapitaal: bonding, bridging en linking sociaal kapitaal (Putnam, 2007; Szreter & Woolcock, 2004). Het onderscheid tussen deze vormen is vooral te zien in de identiteit van de groepen waarmee het sociaal kapitaal gedeeld wordt. Zo draait het bij *bonding* sociaal kapitaal om banden *binnen* groepen met een gedeelde identiteit, terwijl het bij *bridging* en *linking* sociaal kapitaal gaat om banden *tussen* groepen met een verschillende identiteit (Rostila, 2011). Ondanks de overeenkomst tussen *bridging* en *linking* sociaal kapitaal, zorgt het verschil in machtspositie tussen de groepen bij *linking* sociaal kapitaal voor het onderscheid. Het gaat bij *linking* sociaal kapitaal namelijk om sociaal kapitaal dat verkregen wordt vanuit vertrouwensvolle, wederkerige en, door het verschil in macht, verticale relaties tussen individuen en (overheids)instellingen (Szreter & Woolcock, 2004).

De hiervoor genoemde literatuur stelt dat het versterken van de sociale netwerken van ouders opvoedingsverlichting en sociaal kapitaal biedt. Een manier om dit te bereiken is door ouders meer te betrekken bij de school. Wanneer ouders en leerkrachten samen gaan werken

in de opvoeding kan er een partnerschap tussen school en ouders ontstaan (Epstein, 2001). Dit is een vorm van *linking* sociaal kapitaal; er is namelijk sprake van een relatie tussen twee ongelijke groepen, waarbij de school een (overheids)instelling is. Daarnaast zorgt het ervoor dat ouders in de opvoeding doelen kunnen bereiken die ze zonder deze relatie met de school niet kunnen bereiken. De literatuur beschrijft het belang van de sociale connecties die de ouder heeft met de school veelal als een middel voor de verbetering van leerprestaties van leerlingen (Dufur, Parcel, & Troutman, 2013), maar er bestaat er ook pedagogisch motief voor ouderbetrokkenheid. Kalthoff (2011) adviseert afstemming en optimalisering van de benadering van leerlingen thuis en op school. Dit blijkt belangrijk, want juist de overlap tussen de belangrijke leefwerelden als scholen en gezinnen is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen (Epstein, 2001).

De eerder beschreven literatuur laat zien dat een partnerschap tussen ouders en leerkrachten van belang is, maar er zijn mogelijk verschillen die deze partnerschap in de weg kunnen staan. Zo beschrijft El Hadioui (2011) dat thuis, school en de straat drie pedagogische pijlers zijn met een eigen cultuur die onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Hij stelt dat in deze drie domeinen socialisatie tegelijkertijd moet plaatsvinden. Als er een 'mismatch' tussen deze domeinculturen plaatsvindt kan dit gevolgen hebben voor de ontwikkeling van kinderen. Zijn conclusie is dat vooral het communicatief handelen in de verschillende culturen niet met elkaar overeenstemt. Enerzijds wordt binnen de thuiscultuur aangestuurd op impliciete communicatie, het beheersen van emoties en kritische reflectie door opvattingen in een collectief verband te plaatsen. Anderzijds richt de schoolcultuur zich juist op de expliciete communicatie, waarbij reflectie, expressie, en een kritische houding worden benadrukt (El Hadioui, 2011). Er blijkt wel dat er een gedeelde pedagogische visie is tussen de religieuze gemotiveerde thuiscultuur en de schoolcultuur over de opvoeding. Etiquette, respect voor gezag, respect voor volwassenen, het zorgvuldig omgaan met tijd, duidelijke dagelijkse structuur en ambitieuze/serieuze doelstellingen, zijn voor beide culturen van belangrijke waarde (El Hadioui, 2011).

Naast deze uiteenzetting over de verhouding tussen schoolcultuur en thuiscultuur, is er binnen de thuisopvoeding ook variatie in cultuur mogelijk. Bij de meeste niet-westerse migrantenouders staat het gemeenschapsbelang voorop en staan collectivistische waarden centraal. Vaak is er weinig ruimte voor autonomie van de kinderen en een groot machtsverschil tussen ouder en kind (Smit, Driessen, & Doesborgh, 2005). De autoritaire opvoedingsstijl is hier veelal dominant, wat inhoudt dat kinderen zich aan de door ouders opgelegde regels dienen te houden (Distelbrink, Meeuwesen, & Pels, 2009; Ispa et al. 2004;

Yaman, Mesman, van IJzendoorn, Bakermans-Kranenburg, & Linting, 2010). Tegenover de collectivistische waarden staan de individualistische waarden die centraal staan bij westerse en autochtone ouders. Deze waarden gaan ervan uit dat eenieder zelf richting en sturing aan zijn leven kan geven (Kağıtçıbaşı, 2005). Hierbij past de autoritatieve opvoedingsstijl die gekenmerkt wordt door gezag, waarbij ouders duidelijke grenzen stellen, veel uitleg geven, de eigen verantwoordelijkheid bevorderen, en het kind emotionele ondersteuning bieden (Baumrind 1989; de Winter, 2006).

Vanuit eigen opvoedingsoriëntaties en waarden stellen ouders opvoedingsdoelen als richtlijn voor wat zij belangrijk vinden in de opvoeding van hun kinderen (Bucx & de Roos 2011; Herweijer & Vogels 2004; Rispens, Hermanns, & Meeus, 1996). Uit het onderzoek van Smit, Driessen, & Doesborgh (2005) kwam naar voren dat migrantenouders de volgende opvoedingsdoelen het meest hanteren: goede schoolprestaties, religie (met als doel dat hun zoon of dochter een religieus persoon wordt), eerlijkheid, verantwoordelijkheid en gelijkwaardigheid tussen man en vrouw. Migrantenouders met een islamitische achtergrond geven een hoge prioriteit aan het geloof binnen de opvoedingsdoelen en vinden het belangrijk dat kinderen op school leren over normen en waarden. Daarnaast werd in het onderzoek geconstateerd dat migrantenouders anders denken over de vrijblijvendheid van cultuur op de basisschool dan Nederlandse ouders. De migrantenouders vinden dat een kind zich beter ontwikkelt als er sprake is van een traditionele manier van opvoeding door formaliteit tussen de leraar en het kind. De Nederlandse ouders vinden het meer van belang dat kinderen op school leren rekening te houden met andere kinderen (Smit, Driessen, & Doesborgh, 2005). Het blijkt dus dat er verschillende culturele waarden van invloed kunnen zijn op de mate waarin de opvoeding thuis aansluit bij de opvoeding die kinderen op school krijgen. Om toch samenhang aan te brengen tussen de opvoedculturen thuis en op school beschrijft Pauw (2016) De Vreedzame School als middel.

In het programma De Vreedzame School werkt men aan het betrekken van ouders bij de school. Het programma richt zich op de burgerschapsvorming van kinderen en geeft ze een 'vreedzame' opvoeding (Pauw, 2013). De pijlers binnen de Vreedzame opvoeding zijn: conflicten constructief oplossen, openstaan voor verschillen, ontwikkelen van verantwoordelijkheidsgevoel voor de gemeenschap en op een democratische manier meningsverschillen overbruggen (Pauw, 2016). Met de invoering van het programma De Vreedzame Wijk worden de componenten van De Vreedzame School verbreed naar de wijk. Eén van de doelen van De Vreedzame wijk is het vergroten van het sociaal kapitaal in de wijk (Pauw, 2016). De Vreedzame School hanteert een democratische opvoeding voor kinderen.

Deze democratische opvoeding wordt gekenmerkt door gezag. De waarden van de democratische opvoeding zijn: duidelijke grenzen met uitleg, eigen verantwoordelijkheid van het kind, moreel voorbeeldgedrag, bewustzijn van handeling en gevolg en inlevingsvermogen in anderen (Pauw & Verhoeff, 2012).

Het programma De Vreedzame School kan als middel dienen om ouders en leerkrachten te laten samenwerken in hun opvoeding. Wanneer ouders de pijlers van de Vreedzame opvoeding thuis gaan hanteren, ontstaat er afstemming van de opvoeding. Op die manier kan De Vreedzame School mogelijk een brug vormen tussen ouders en leerkrachten en daardoor ook linking sociaal kapitaal bij de ouders stimuleren.

In de literatuur is nog niet uitgebreid onderzocht in hoeverre een programma een samenwerking tussen ouders en leerkrachten kan stimuleren waardoor afstemming door transfer van de opvoeding naar de thuissituatie ontstaat en of deze samenwerking kan bijdragen aan het sociaal kapitaal van de ouders. Daarom staat bij dit onderzoek de volgende vraag centraal: *in hoeverre kan het programma De Vreedzame School een brug te vormen tussen de ouders en leerkrachten binnen de opvoeding?* Om antwoord te geven op deze vraag wordt in dit onderzoek allereerst de rol van de samenwerking tussen ouders en leerkrachten onderzocht door het toetsen van volgende hypothesen: *“De samenwerking tussen ouders en leerkrachten heeft samenhang met de transfer van de Vreedzame opvoeding naar de thuissituatie”* en *“De samenwerking tussen ouders en leerkrachten heeft samenhang met het ervaren van linking sociaal kapitaal door de ouders”*. Als tweede wordt onderzocht wat de ouders als winst en verbeterpunten zien van het programma De Vreedzame School voor de overbrugging tussen leerkrachten en ouders binnen de opvoeding.

Methoden

Design

Dit onderzoek naar De Vreedzame School als brug tussen de thuis- en schoolopvoeding is een explorerend en praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek waarbij gebruik gemaakt werd van een mixed-method design.

Bij het onderzoek is de vertrouwelijkheid en anonimiteit van de participanten gewaarborgd doordat namen van de participanten niet bekend zijn en de identiteit niet te achterhalen is vanuit de uitwerkingen van de vragenlijsten en interviews. Deelname aan het onderzoek was geheel vrijwillig en ook bij deelname is de ouders verteld dat ze alsnog het recht hadden om hiermee te stoppen.

Steekproeftrekking

De steekproeftrekking in dit onderzoek is niet op een aselechte wijze uitgevoerd, maar met behulp van een gemakssteekproef. Door ouders de keuzevrijheid te geven in deelname aan het onderzoek werd gehoopt op het ontvangen van een duurzame bijdrage.

Dit onderzoek richtte zich op ouders van kinderen van twee Vreedzame scholen in Utrecht Overvecht. Na verwijdering van twee ongeldige vragenlijsten was het respons vanuit de ouders $N = 23$, waarvan 19 ouders een Marokkaanse achtergrond hadden. De respondenten waren grotendeels vrouw ($N = 21$). Naast de vragenlijsten is er met zes ouders face-to-face half gestructureerde interviews afgenomen.

Operationalisatie

Bij de vragen die de samenwerking, de transfer van de Vreedzame opvoeding en het ervaren van linking sociaal kapitaal meten, is gebruik gemaakt van een vijfpuntsschaal met de volgende antwoordmogelijkheden: ‘sterk mee eens’, ‘mee eens’, ‘weet ik niet zeker’, ‘niet mee eens’ en ‘sterk mee oneens’. De transfer van de Vreedzame opvoeding naar de thuissituatie is allereerst gemeten door middel van algemene vragen over de bereidheid van ouders om transfer te laten plaatsvinden. Daarnaast door vragen over de transfer van de vier pijlers binnen de vreedzame opvoeding naar de thuissituatie. Bij het operationaliseren van linking sociaal kapitaal is gebruik gemaakt van de omschrijving van Coleman (1988) en Kesselring (2010). Zij omschrijven sociaal kapitaal als een hulpbron voor individuen die door de verwachtingen, het vertrouwen en de gedeelde normen binnen de sociale relaties met anderen doelen bereiken die zonder deze hulp niet realiseerbaar zijn. De vragenlijst is te vinden in bijlage 2.

Om te onderzoeken wat ouders als winst- en verbeterpunten van het programma De Vreedzame School zien om als brug tussen leerkrachten en ouders binnen de opvoeding te fungeren, zijn er op topics gebaseerde interviewvragen aan de respondenten gesteld. De doelen van het vreedzame programma en de opvoedingswaarden van de ouders zijn tot de volgende indicatoren geoperationaliseerd: eigen mening, uiten van gevoelens, opvoedingsdoelen thuis en religie, verantwoordelijkheid, conflictoplossing, besluit nemen, openstaan voor verschillen, inlevingsvermogen, hiërarchie tussen leerkracht en kind.

Betrouwbaarheid en validiteit

Om de betrouwbaarheid te waarborgen zijn de resultaten van de interviews zoveel mogelijk systematisch vastgelegd met het programma NVivo, hieruit kwamen de volgende labels: ‘*belangrijk in de opvoeding*’, ‘*besluit nemen*’, ‘*eigen mening*’, ‘*emoties uiten*’, ‘*gehoorzamen*’, ‘*geloof*’, ‘*inleven in anderen*’, ‘*openstaan voor verschillen*’, ‘*school partner*’

in opvoeding, *‘verantwoordelijkheid*’, *‘voordelen vreedzame opvoeding*’, en *‘zelf conflicten oplossen*’.

Om te toetsen in hoeverre de constructen *Transfer van de Vreedzame opvoeding*, *Linking Sociaal Kapitaal en Samenwerking* van de vragenlijsten betrouwbaar zijn, is met behulp van SPSS de Cronbach’s alpha berekend. De schaal over de transfer van de Vreedzame opvoeding bleek betrouwbaar met een alpha van .81. Ook de schaal over het ervaren van linking sociaal kapitaal door de ouders bleek betrouwbaar met een alpha van .95. De laatste schaal die de mate van samenwerking meet bleek ook betrouwbaar met een alpha van .89.

Omdat niet aan alle assumpties voor een correlatie- en regressieanalyse is voldaan en omdat een steekproef van 23 respondenten te weinig is voor een valide analyse, zijn deze analyses in dit onderzoek gebaseerd op 1000 bootstrapsamples.

Resultaten

De rol van de samenwerking tussen ouders en leerkrachten binnen de opvoeding

Achtergrond. De vragenlijst om de samenhang van de samenwerking tussen de ouders en leerkrachten met de transfer van de Vreedzame opvoeding en met het ervaren van linking sociaal kapitaal door de ouders te meten is ingevuld door 23 respondenten.

Transfer van de Vreedzame opvoeding naar de thuissituatie. Om na te gaan in hoeverre er bij de ouders transfer van de Vreedzame opvoeding naar de thuissituatie plaatsvond zijn er in de vragenlijst een aantal stellingen geformuleerd. Hieruit bleek dat van de 23 ouders 16 ouders aangaven het eens te zijn met de stelling dat de vreedzame opvoeding bij hun past ($M = 3.74$, $SD = .62$). Verder gaven 15 van de 23 ouders aan dat ze de vreedzame opvoeding thuis ook toepassen ($M = 3.61$, $SD = .84$). De ouders waren het minst eens over de vraag of ze meer informatie zouden willen krijgen over hoe ze als ouders op een vreedzame manier kunnen opvoeden ($M = 3,39$, $SD = 1.03$).

In het onderzoek is ook gekeken welke pijlers van de Vreedzame opvoeding door de ouders thuis toegepast worden. Hierbij zijn vragen gesteld over de verschillende pijlers van de Vreedzame opvoeding. Bij de analyse bleek dat thuis de pijler die het op een democratische manier meningsverschillen overbruggen bevordert het meest wordt toegepast ($M = 4.10$, $SD = .48$). In tabel 1 is te zien hoe de ouders op de andere pijlers scoorden.

Tabel 1

Het gemiddelde samen met de standaarddeviatie van de pijlers waarbij er bij de ouders (N = 23) transfer plaatsvindt vanuit de Vreedzame opvoeding naar de thuissituatie.

Pijlers van de Vreedzame Opvoeding	M	SD
Openstaan voor verschillen	4.21	.89
Conflicten constructief oplossen	3.98	.62
Op een democratische manier meningsverschillen overbruggen	4.10	.48
Ontwikkelen van verantwoordelijkheidsgevoel voor de gemeenschap	4.32	.87

Linking sociaal kapitaal. Om te onderzoeken in hoeverre door de ouders linking sociaal kapitaal wordt ervaren is de ouders de stelling voorgelegd of het programma De Vreedzame School waardevol is voor hun opvoeding en of ze het niet kunnen missen. Met deze stelling waren 12 van de 23 ouders het eens en 7 van de 23 ouders wisten het niet zeker ($M = 3.43$, $SD = .90$).

Samenwerking. Voordat onderzocht kon worden of samenwerking samenhangt met de transfer van de Vreedzame opvoeding naar de thuissituatie en het ervaren van sociaal kapitaal door de ouders is eerst geanalyseerd in hoeverre ouders aangeven dat er samenwerking is tussen de leerkrachten en ouders en hoe ze dit ervaren. Uit deze analyse bleek dat van de 23 ouders 15 ouders aangaven het eens te zijn met de stelling dat het de ouders helpt om op school dezelfde opvoeding te hanteren als thuis ($M = 3.74$, $SD = .96$). Verder bleek dat 13 van de 23 ouders de school als partner zagen in de opvoeding ($M = 3.57$, $SD = .95$). Voor 13 van de 23 ouders bleek de samenwerking tussen school en de ouders voor de vreedzame opvoeding specifiek voldoende ($M = 3.70$, $SD = 1.06$). Bij de vraag of de school ook gebruik maakt van de kennis van ouders bij de opvoeding is 8 van de 23 ouders het eens ($M = 3.26$, $SD = .96$). Ten slotte gaven 12 van de 22 ouders aan dat ze bij vragen over de opvoeding hiervoor bij school terecht konden ($M = 3.45$, $SD = .91$).

Samenhang en regressie.

Samenwerking en de transfer van de Vreedzame Opvoeding. Nadat de variabelen individueel geanalyseerd zijn is de mate van samenhang tussen de samenwerking en de transfer van de Vreedzame opvoeding naar de thuissituatie onderzocht met een Pearson correlatie. Op basis van 1000 bootstrap samples bleek dat ouders die meer samenwerking

ervoeren, ook meer de Vreedzame opvoeding thuis toe pasten ($r = .74, p = .001$).

Toen bleek dat er een samenhang bestond tussen het ervaren van samenwerking en het thuis toepassen van de Vreedzame opvoeding werd er een extra analyse uitgevoerd. Deze extra analyse had als doel om te kijken of samenwerking niet alleen een samenhang heeft met de transfer van de Vreedzame opvoeding, maar of de samenwerking ook daadwerkelijk invloed heeft op in hoeverre ouders de Vreedzame opvoeding thuis toepassen. In een enkelvoudige regressieanalyse bleek de samenwerking geen significante voorspeller te zijn voor de transfer van de Vreedzame opvoeding.

Samenwerking en het ervaren van linking sociaal kapitaal. Ook de samenhang tussen samenwerking en het ervaren van linking sociaal kapitaal door de ouders is onderzocht met een Pearson correlatie. Resultaten uit de Pearson correlatie lieten zien dat ouders die meer samenwerking ervoeren, ook meer linking sociaal kapitaal ervoeren ($r = .77, p < .001$).

Ook is in een enkelvoudige regressieanalyse onderzocht of samenwerking invloed heeft op het in hoeverre ouders het linking sociaal kapitaal ervaren. Hieruit bleek dat hoe meer ouders de samenwerking ervoeren, hoe meer de ouders het linking sociaal kapitaal ervoeren ($\beta = .77, t(21) = 5.48, p < .01$). Ook bleek dat 59% van de verschillen in waardering door de ouders bij het ervaren van linking sociaal kapitaal werd verklaard door de samenwerking tussen ouders en leerkrachten ($R^2 = .59, F(1, 21) = 30.05, p < .001$). Dit betekent dat er een sterk en positief verband bestaat tussen de samenwerking tussen en het ervaren van linking sociaal kapitaal door de ouders.

Winst en verbeterpunten

Achtergrond. Om antwoord te geven op de vraag wat ouders als winst- en verbeterpunten van het programma Vreedzame School zien voor de overbrugging tussen de ouders en leerkrachten binnen de opvoeding zijn zes ouders geïnterviewd. Vijf van de geïnterviewde ouders zijn actief in de ouderstuurgroep/klankbord van de school. Alle respondenten zijn moeders en vijf van de respondenten hebben een Marokkaanse achtergrond. De respondenten is gevraagd naar de volgende conflicterende thema's: verschil in communicatie, verschil in opvoeding (opvoedingsstijl en opvoedingsdoelen), een verschillende visie op de taak van de leerkracht.

Vershil in communicatie.

Eigen mening en gevoelens uiten. Op de Vreedzame school worden kinderen gestimuleerd om hun eigen mening te geven en hun gevoelens te uiten. De ouders geven hierover aan dat zij het belangrijk vinden dat kinderen hun eigen mening kunnen geven omdat

het volgens hen leidt tot zelfverzekerdheid bij het kind, en tot meer stimulering van de hersenen omdat ze zelf moeten nadenken. De ouders geven ook aan dat zij denken dat kinderen eerder vragen durven te stellen, eerder voor een groep durven te praten en eerder in discussie durven gaan als de kinderen op school gestimuleerd worden hun eigen mening te geven. Ouders vinden het goed dat kinderen de ruimte krijgen hun gevoelens te uiten op De Vreedzame School. Thuis stimuleren ouders dit zelf ook door er bijvoorbeeld naar te vragen. Als er geen ruimte voor gevoelens is uit zich dat volgens de ouders in opkropen bij de kinderen wat mis kan gaan in teruggetrokkenheid en in ruzies. Eén ouder geeft aan dat het van belang is voor het kind om eigen gevoelens te leren kennen zodat het ook boosheid of verdriet van een ander kan begrijpen.

Verschil in opvoeding thuis vs. Vreedzame School.

Verantwoordelijkheid. Op De Vreedzame School leren kinderen hun verantwoordelijkheid te nemen. Ouders vinden dit belangrijk en zien door het Vreedzame programma de verantwoordelijkheid ook terug in het oplossen van ruzies. Een ouder merkt dat kinderen nu zelf met positieve oplossingen komen en dat kind-mediatoren het goede voorbeeld geven omdat ze zich verantwoordelijk voelen. Thuis proberen ouders hun kinderen ook verantwoordelijkheid te geven, zij omschrijven dit als het aanvaarden van de consequenties van het eigen gedrag.

Conflict oplossen. Op De Vreedzame School leren kinderen zelf conflicten oplossen. De ouders geven aan het effectief te vinden dat zij dit op de Vreedzame School leren omdat de kinderen zowel thuis als op school meer zelf naar een oplossing zoeken. Kinderen worden volgens de ouder hierbij gestimuleerd zelf na te denken in plaats van af te wachten tot een ouder of juf met een oplossing komt. Thuis merken de ouders dat kinderen de stappen die zij leren over conflicthantering toepassen. Ook geven ouders aan zelf niet meer meteen in te grijpen, maar ook in de opvoeding thuis kinderen de ruimte te geven om het zelfstandig op te lossen. Wel geven ouders als verbeterpunt aan dat de Vreedzame principes botsen met de straatcultuur in de wijk en dat ze het moeilijk vinden hoe ze daar als ouder mee om moeten gaan. Op school leren kinderen conflicten vreedzaam op te lossen, maar op straat komen ze ook andere kinderen tegen die daar niet voor openstaan, en ouders willen dan wel dat hun kinderen weerbaar zijn en voor zichzelf op kunnen komen zonder terug te slaan. Daarnaast is de ervaring van ouders dat er ondanks dat de kinderen leren om vreedzaam conflicten op te lossen er nog veel pesterijen plaatsvinden binnen de school. De wens van de ouders is dan ook om binnen het Vreedzame School-curriculum het thema pesten terug te laten komen en de kinderen door middel van een training te leren hoe zij in deze situaties kunnen reageren.

Besluit nemen. In het Vreedzame programma worden kinderen vroeg betrokken in het nemen van besluiten. Hierover zeggen ouders enerzijds dat kinderen tot op zekere hoogte in staat zijn om zelf besluiten te nemen, dat er verschil zit in kleine en grote beslissingen en dat het leeftijdsgebonden is welke beslissingen een kind zelf kan nemen. Anderzijds geven ouders aan dat zij het belangrijk vinden dat kinderen al op jonge leeftijd leren besluiten te nemen en dat de ouder daarin kan begeleiden. Zo geeft een ouder aan de kinderen thuis te betrekken bij het nemen van beslissingen omdat zij merkt dat het kind hierdoor het gevoel heeft dat ze meetelt.

Openstaan voor verschillen. Een ander opvoedingsdoel van De Vreedzame School is dat kinderen leren openstaan voor verschillen. Ouders geven hierover aan dat zij het belangrijk vinden dat kinderen op De Vreedzame School meekrijgen dat er verschillende mensen bestaan en dat die mensen over bepaalde dingen anders kunnen denken. Thuis geven zij dit ook aan hun kinderen mee, maar ze zien de basisschool als de plek waar kinderen van verschillende achtergronden elkaar zouden moeten leren kennen. De ouders zijn dan ook blij met het uitwisselingsproject met een school met veel Nederlandse kinderen dat op initiatief van de ouders tot stand is gekomen maar zien hier ook een verbeterpunt. Zij zouden graag zien dat de scholen hier breder aandacht aan besteden. De Vreedzame school legt daarnaast de nadruk op het kunnen inleven in de ander. De ouders vinden het goed dat de school dit benadrukt, want als kinderen dat leren krijgen ze volgens de ouder begrip voor elkaar en zullen ze ook anders naar elkaar reageren.

Opvoeding thuis. Thuis vinden ouders het belangrijk dat kinderen leren hun eigen mening te geven, emoties te herkennen en te uiten, en dat ze leren kritisch te zijn en keuzes te maken. Maar ook respect voor anderen en zelfvertrouwen worden als belangrijk ervaren in de opvoeding van de kinderen. Eén ouder zegt regels te hebben thuis, zoals elkaar laten uitpraten en het naar elkaar luisteren. Over religie binnen de opvoeding geven alle ouders aan hun geloof mee te geven in de opvoeding en overeenkomsten te zien tussen de waarden van De Vreedzame School en de waarden binnen hun geloof. Respect voor anderen wordt meerdere keren genoemd als belangrijke waarden uit het geloof, maar ook niet liegen, gelijk behandelen en conflicten oplossen op een vreedzame manier. Eén ouder vertelt dat alle geloven in het Vreedzame programma worden meegenomen en dat zij dit goed vindt omdat kinderen zo de verschillende geloven leren kennen.

Verskillende visie op de taak van de leerkracht.

Hiërarchie tussen kind en leerkracht. Om helder te krijgen hoe ouders de relatie zien tussen leerkracht en kind is gevraagd of de ouders verwachtten dat hun kinderen de leerkracht

gehoorzamen. Vanuit de waarde respect naar ouderen vinden ouders dat kinderen net als aan de ouder ook aan de leerkracht moeten gehoorzamen. Thuis moeten kinderen de ouder respecteren en luisteren en op school moeten zij dat ook. Een andere ouder vindt dat kinderen wel hun onderbouwde mening mogen geven als ze het ergens niet mee eens zijn. Weer een andere ouder geeft aan dat er ruimte moet zijn voor het kind, maar dat de leerkracht wel het gezag moet behouden. Volgens een paar ouders fungeert de leerkracht op school als opvoeder, en heeft de leerkracht ook een voorbeeldfunctie. Zij zien de school als partner in de opvoeding. Daarom zouden ouders graag zien dat De Vreedzame School bijeenkomsten organiseert en blijft organiseren waarin verschillende opvoedingsthema's besproken worden. Pubertijd, seksuele voorlichting in de islam en opvoedingstips werden als specifieke wens genoemd door de ouders. De ouder die niet actief is in de stuurgroep geeft aan graag een ouderbijeenkomst georganiseerd te zien over het Vreedzame programma, omdat zij hier niets over heeft meegekregen maar wel geïnteresseerd is en op de hoogte wil zijn. Een andere ouder oppert dat oudermediatoren daarnaast ook een goede toevoeging zou zijn aan het Vreedzame programma omdat ouders dan ook leren waar de kinderen mee bezig zijn.

Conclusie en discussie

De pedagogische mismatches die er kunnen zijn tussen de opvoeding thuis en op school kunnen de afstemming tussen ouders en leerkrachten belemmeren. Door samenwerking tussen deze opvoedingsdomeinen ontstaat er afstemming en kan deze samenwerking linking sociaal kapitaal bij de ouders stimuleren. In deze 'mixed method' studie werd daarom onderzocht in hoeverre het programma De Vreedzame School een brug kan vormen tussen ouders en leerkrachten binnen de opvoeding. Daarbij werd allereerst de hypothese getoetst die stelt dat de samenwerking tussen ouders en leerkrachten samenhangt met de transfer van de vreedzame opvoeding naar de thuissituatie. Daarnaast werd de tweede hypothese getoetst die stelt dat de samenwerking tussen ouders en leerkrachten samenhangt met het ervaren van linking sociaal kapitaal door de ouders. Ook werd onderzocht wat de ouders als winst en verbeterpunten van het programma De Vreedzame School zien voor de overbrugging tussen ouders en leerkrachten binnen de opvoeding. Door het afnemen van 23 vragenlijsten en het doen van 6 interviews met de ouders zijn de onderzoeksvragen beantwoord.

Door middel van een vragenlijst toonde dit onderzoek aan dat het programma De Vreedzame School een brug kan vormen wanneer De Vreedzame School de ouders en leerkrachten activeert tot samenwerking. Ouders die meer samenwerking ervoeren, pasten ook

meer de Vreedzame opvoeding thuis toe ($r = .74, p = .001$). Verder bleek niet alleen dat ouders die meer samenwerking ervoeren, ook meer linking sociaal kapitaal ervoeren ($r = .77, p < .001$), het werd ook duidelijk dat hoe meer de ouders de samenwerking ervoeren, hoe meer linking sociaal kapitaal zij ervoeren ($b = .77, t(21) = 5.48, p < .01$). De samenwerking tussen ouders en leerkrachten lijkt dus van invloed te zijn op de mate waarop ouders linking sociaal kapitaal ervaren. Ook uit de interviews bleek dat er in behoorlijke mate overeenstemming is tussen de opvoeding die Marokkaanse ouders thuis geven en belangrijk vinden en de opvoedingsdoelen van De Vreedzame School. Dit betekent dat bij het programma De Vreedzame School de mismatch tussen school en de thuisopvoeding minder plaatsvindt dan verondersteld werd door de literatuur. Dit geeft de indicatie dat De Vreedzame School een brug kan vormen tussen de ouders en leerkrachten binnen de opvoeding. Uit de interviews met de respondenten bleek dat er weinig verschil is in de communicatie tussen de thuisopvoeding en de opvoeding van De Vreedzame School. Ook de opvoedingsdoelen die de ouders belangrijk vinden in de thuisopvoeding, waaronder het geloof, sloten aan met die van De Vreedzame School. Het enige opvoedingsdoel van De Vreedzame School waar ouders aangaven een tweestrijd te voelen is conflictoplossing. Dit opvoedingsdoel botst volgens ouders met de straatcultuur in de wijk. Ze willen dat de kinderen leren voor zichzelf op te komen en weerbaar te zijn zonder geweld te hoeven gebruiken. Daarnaast bleek uit de interviews dat ouders de school als partner zien in de opvoeding en de leerkrachten zien als medeopvoeder.

Doordat in het onderzoek enkel gebruik gemaakt kon worden van data vanuit 23 vragenlijsten, zorgde dit voor implicaties binnen de betrouwbaarheid en validiteit van het onderzoek. Ondanks het feit dat er gebruik is gemaakt van 1000 bootstrapsamples, moeten de resultaten dus met grote voorzichtigheid worden gebruikt en geïnterpreteerd.

Daarnaast zorgde de kleine steekproef voor vermindering van de generaliseerbaarheid van de resultaten van dit onderzoek. Zo kan er alleen wat gezegd worden over de ouders van de twee Vreedzame scholen die deelnamen aan het onderzoek. Ook kunnen er alleen maar uitspraken worden gedaan worden over moeders, vanwege het kleine aantal vaders dat participeerden aan het onderzoek. Doordat de respondenten in de vragenlijst ($N = 19$) en bij de interviews ($N = 5$) voornamelijk een Marokkaanse achtergrond hebben, kunnen we in dit onderzoek alleen maar uitspraken doen over Marokkaanse ouders.

Toch heeft dit onderzoek waarde, omdat het onderzoek interessante uitkomsten heeft opgeleverd. Zowel in de vragenlijsten, als in de interviews werd duidelijk dat de ouders positief staan tegenover het programma als brug tussen leerkrachten en ouders binnen de

opvoeding. Ondanks dat dit onderzoek slecht generaliseerbaar is geeft het de indicatie dat een programma mogelijk een rol kan spelen in het vormen van sociaal kapitaal van de ouders en bij het afstemmen van de opvoeding tussen leerkrachten en ouders. Dit is een interessante bevinding, omdat er de literatuur nog niet veel beschreven is over wat een programma kan bijdragen voor de afstemming van de opvoeding en of het de ouders linking sociaal kapitaal oplevert. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen voor toekomstig onderzoek als inspiratie gebruikt worden om de rol van een programma verder te onderzoeken.

In het huidige onderzoek was het gebruik van controlevariabelen niet mogelijk, vanwege het eenduidige beeld van de respondenten. Toekomstig onderzoek zou met een grotere sample, die ook meer divers is, kunnen onderzoeken of de gevonden verbanden nog steeds bestaan.

Ondanks dat de betrokkenheid van ouders in een stuurgroep niet als controlevariabel is meegenomen was het opvallend dat uit de interviews bleek dat één ouder die niet actief was in de ouderstuurgroep ook niets heeft meegekregen over het programma De Vreedzame School. Vanwege een lage respons vanuit ouders die niet in de stuurgroep zitten, kon vanuit de interviews niet bevestigd worden of andere ouders die ook niet actief zijn in de ouderstuurgroep hetzelfde ervaren. Omdat dit mogelijk een aandachtspunt is, is het belangrijk dat dit in toekomstig onderzoek verder onderzocht wordt.

Om te zorgen voor een betere afstemming tussen ouders en leerkrachten binnen de opvoeding, zijn er een aantal punten die de ouders graag in de praktijk verbeterd zien. Allereerst blijkt uit de verbeterpunten dat ouders behoefte hebben aan ondersteuning vanuit de Vreedzame school als het gaat om verschillende opvoedingsthema's en vragen. Deze uitkomst komt enigszins overeen met het onderzoek van Smit, Driessen, & Doesborgh (2005) waaruit bleek dat allochtone ouders graag geïnformeerd willen worden over hoe de opvoedingsideeën van school en thuis op elkaar afgestemd kunnen worden. De ouders in dit onderzoek zouden graag zien dat er bij De Vreedzame School bijeenkomsten voor ouders georganiseerd worden waarin thema's als pubertijd, seksuele voorlichting in de islam en opvoedingstips besproken worden. Ten tweede vonden ouders het belangrijk dat er in het Vreedzame schoolcurriculum meer aandacht komt voor pesten en dat er voor de kinderen een training georganiseerd wordt waarin de kinderen leren hoe zij hier mee om kunnen gaan. Daarnaast vonden ouders het belangrijk dat elke Vreedzame school oudermediatortraining aanbiedt zodat ouders hier aan deel kunnen nemen. Ook zouden de ouders graag zien dat De Vreedzame School in het kader van het Vreedzame opvoedingsdoel openstaan voor verschillen meer aandacht besteed aan ontmoeting, uitwisseling en kennismaking tussen kinderen met verschillende achtergronden.

Literatuur

- Baumrind, D. (1989). Rearing competent children. In W. Damon (Ed.), *Child development today and tomorrow* (pp. 349-378). San Francisco, CA: Jossey-Bass.
- Bourdieu, P. (1986) 'The forms of capital', in J. G. Richardson (Ed.) *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education* (pp. 241–258). New York: Greenwood Press.
- Bucx, F., & de Roos S. (2011). *Opvoeden in Nederland., Gezinsrapport 2011. Een portret van het gezinsleven in Nederland.* Den Haag, Nederland: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Coleman, J. S. (1988). Social capital in the creation of human capital. *American Journal of Sociology*, *94*, 95-120. doi:0002-9602/89/9407-0010
- Distelbrink, M., Meeuwesen, L., & Pels, T. V. M. (2009). Communicatie over opvoedingsdoelen in Marokkaanse en Nederlandse gezinnen. Verslag van een preliminair onderzoek. *Kind en Adolescent*, *30*, 36-51. doi:10.1007/bf03087930
- Dufur, M. J., Parcel, T. L., & Troutman, K. P. (2013). Does capital at home matter more than capital at school? Social capital effects on academic achievement. *Research in Social Stratification and Mobility*, *31*, 1-21. doi:10.1016/j.rssm.2012.08.002
- Epstein, J. L. (2001). *School, family, and community partnerships: Preparing educators and improving schools.* Boulder, CO: Westview Press.
- El Hadioui, I. (2011). *Hoe de straat de school binnendringt: Denken vanuit de pedagogische driehoek van de thuiscultuur, de schoolcultuur en de straatcultuur.* Amsterdam, Nederland: Van Genneep.
- Herweijer, L., & Vogels, R. (2004). *Ouders over opvoeding en onderwijs.* Den Haag, Nederland: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Ispa, J. M., Fine, M. A., Halgunseth, L. C., Harper, S., Robinson, J., Boyce, L., ... Brady-Smith, C. (2004). Maternal intrusiveness, maternal warmth, and mother–toddler relationship outcomes: variations across low-income ethnic and acculturation groups. *Child development*, *75*, 1613-1631. doi:10.1111/j.1467-8624.2004.00806.x
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). Autonomy and relatedness in cultural context: Implications for self and family. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, *36*, 403-422. doi:10.1177/0022022105275959
- Kalthoff, H. (2011). *Factsheet Ouderbetrokkenheid bij voor-en vroegschoolse educatie, peuterspeelzaal en onderwijs.* Utrecht, Nederland: Kohnstamm instituut / Nederlands Jeugdinstituut / Sardes
- Kesselring, M. C. (2010). *Allemaal Opvoeders, webpublicatie 1: Theoretische verkenning.* Geraadpleegd op <http://www.nji.nl/nl/Download-NJi/Theoretische-verkenning->

pedagogische-civilsociety.pdf

- Pauw, L., & Verhoeff, C. (2012). *Handboek De Vreedzame Wijk*. Maartensdijk, Nederland: Eduniek/CED groep.
- Pauw, L. M. J. (2013). *De Vreedzame School. Onderwijs en de maatschappelijke vorming van de leerling*. Amsterdam, Nederland: SWP.
- Pauw, L. M. J. (2016). *De Vreedzame Wijk. Een praktische gids voor een samenhangend opvoedklimaat in de wijk*, Amsterdam, Nederland: SWP.
- Putnam, R. D. (2007). E pluribus unum: Diversity and community in the twenty-first century the 2006 Johan Skytte Prize Lecture. *Scandinavian Political Studies*, 30, 137-174. doi:10.1111/j.1467-9477.2007.00176.x
- Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling & Raad voor de Volksgezondheid & Zorg (2009). *Investeren rondom kinderen*. Den Haag, Nederland: RMO en RVZ.
- Rispens, J., Hermanns, J. M. A., & Meeus, W. H. J. (1997). *Opvoeden in Nederland*. Assen, Nederland: van Gorcum
- Rostila, M. (2011). The facets of social capital. *Journal for the Theory of Social Behaviour*, 41, 308-326. doi:10.1111/j.1468-5914.2010.00454.x
- Smit, F., Driessen, G., & Doesborgh, J. (2005). *Opvattingen van allochtone ouders over onderwijs: tussen wens en realiteit*. Nijmegen, Nederland: ITS.
- Szreter, S., & Woolcock, M. (2004). Health by association? Social capital, social theory, and the political economy of public health. *International Journal of Epidemiology*, 33, 650-667. doi:10.1093/ije/dyh013
- Winter, M. de (2006). Democratie-opvoeding versus de code van de straat. In R. Janssens, T. Schillemans, & M. de Winter (Ed.), *Opvoeding tot democratie*. Amsterdam, Nederland (pp. 11-32): SWP
- Winter, M. de (2011). *Verbeter de wereld, begin bij de opvoeding*. Amsterdam, Nederland: SWP.
- Winter, M. de, Kroneman, M., & Baerveldt, C. (1999). The Social Education Gap Report of a Dutch Peer-Consultation Project on Family Policy. *British Association of Social Workers*, 29, 903-914.
- Yaman, A., Mesman, J., van Ijzendoorn, M. H., Bakermans-Kranenburg M. J. & Linting, M. (2010). Parenting in an individualistic culture with a collectivistic cultural background: The case of Turkish immigrant families with toddlers in the Netherlands. *Journal of Child and Family Studies*, 19, 617-628. doi:10.1007/s10826-009-9346-y

Bijlage 1 Interview topics

Tabel 1

Topics Democratisch besluit nemen (vreedzame doel) en kritisch zijn (opvoedingswaarde ouders)

Vraag 1 Wat vindt u ervan dat kinderen binnen het vreedzame programma worden gestimuleerd om kritisch te zijn en een eigen mening te geven/dat zij mee mogen denken?

Vraag 3 Merkt u dat kinderen hierdoor thuis anders gaan communiceren? Hoe merkt u dat?

Vraag 7 Bent u van mening dat kinderen zelf besluiten kunnen nemen?

Tabel 2

Topic Conflicten constructief oplossen (vreedzame doel)

Vraag 6 Kinderen leren in het vreedzame programma om zelf conflicten op te lossen. Wat vindt u van deze zelfstandigheid?

Tabel 3

Topics Verantwoordelijkheid nemen voor elkaar en de gemeenschap (vreedzame doel)

Vraag 5 Verantwoordelijkheid aan het kind geven is een belangrijk onderdeel van het vreedzame programma, hoe denkt u hierover?

Vraag 11 In het vreedzame programma leren kinderen rekening te houden met anderen kinderen en zich in te leven in anderen, daarmee proberen ze om kinderen medeverantwoordelijk te laten voelen. Wat vindt u ervan dat De Vreedzame School hier nadruk op legt?

Tabel 4

Topics Openstaan voor verschillen tussen mensen (vreedzame doel) en gevoelens uiten (opvoedingswaarde ouders)

Vraag 8 Ziet u het als positief dat kinderen leren open te staan voor mensen met een andere achtergrond?

Vraag 2 Wat vindt u ervan dat kinderen op school de ruimte krijgen om hun gevoel te uiten?

Tabel 5

Topic Opvoedingsdoel ouders

Vraag 4 Wat vindt u belangrijk in de opvoeding van uw kind? (autonomie, assertiviteit, sociaal gevoel, conformiteit, prestatie) (Bucx & de Roos, 2011).

Vraag 9 In hoeverre speelt uw levensovertuiging of geloof een rol in de opvoeding?

Vraag 10 Sluit het vreedzame programma bij uw levensovertuiging of religie aan of zijn er verschillen?

Tabel 6

Topic Hiërarchie tussen leerkracht en kind (opvoedingswaarde ouders)

Vraag 12 Vindt u het belangrijk dat leerkrachten de kinderen leren te gehoorzamen?

Tabel 7

Topic Winst- en verbeterpunten (directe bevraging)

Vraag 13 Wat zou u graag willen dat de school organiseert om te ondersteunen bij de opvoeding?

Vraag 14 Ziet u voordelen van het vreedzame programma voor de opvoeding van uw kinderen?

Vraag 15 Wat zou de school volgens u kunnen verbeteren aan het vreedzame programma?

Vraag 16 Waar zou De Vreedzame School rekening mee kunnen houden?

Bijlage 2: Vragenlijst voor ouders van De Vreedzame School

Beste ouder,

Wat fijn dat u tijd wilt vrijmaken om onze vragenlijst in te vullen, dat stellen wij zeer op prijs!

Wij zijn twee studenten en door middel van uw antwoorden kunt u ons helpen bij ons onderzoek naar De Vreedzame School. We zijn benieuwd of het programma de ouders en de school kan helpen bij de opvoeding van de kinderen.

De vragenlijst bestaat uit 9 thema's en het invullen van de lijst kost ongeveer 10-15 minuten. Wilt u a.u.b. alle vragen beantwoorden? Als u twijfelt, zet dan een kruisje in het hokje dat het beste bij u past. Vul ook steeds maar één hokje in, tenzij anders is aangegeven.

We zullen anoniem en zorgvuldig met uw gegevens omgaan. Niemand krijgt te weten wat uw antwoorden zijn.

Via de school zullen wij u op de hoogte stellen van de resultaten van ons onderzoek

Bij vragen kunt u contact opnemen met Annelies Buisman, j.w.s.buisman@students.uu.nl

De vragenlijst start op de volgende pagina. Alvast bedankt voor uw deelname!

Algemene gegevens

1. Wat is uw geslacht?

Man

Vrouw

2. In welke wijk woont u?

.....
.....

3. Op welke school zit uw kind?

.....
.....

4. In welk land bent u geboren?

.....
.....

5. In welk land is uw vader geboren?

.....
.....

6. In welk land is uw moeder geboren?

.....
.....

Samenwerking

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

<i>Zet één kruisje per vraag in het vak van uw antwoord.</i>	Sterk mee eens	Mee eens	Weet ik niet zeker	Niet mee eens	Sterk mee oneens
7. De school maakt ook gebruik van de kennis van ouders bij de opvoeding					
8. Het helpt mij als op school dezelfde opvoeding gehanteerd wordt als thuis					
9. Ik zie school als partner in de opvoeding					
10. Wanneer ik zelf vragen heb over de opvoeding kan ik hiervoor bij school terecht					
11. De samenwerking tussen school en de ouders voor de vreedzame opvoeding specifiek is voldoende					

DE VRAGENLIJST GAAT VERDER OP PAGINA 4

Afstemming

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

<i>Zet één kruisje per vraag in het vak van uw antwoord.</i>	Sterk mee eens	Mee eens	Weet ik niet zeker	Niet mee eens	Sterk mee oneens
12. Het programma De Vreedzame School heeft mij geholpen bij de opvoeding					
13. De vreedzame opvoeding past bij mij					
14. Ik pas de vreedzame opvoeding thuis ook toe					
15. Ik zou meer informatie willen krijgen hoe ik als ouder thuis op een vreedzame manier kan opvoeden					

Openstaan voor verschillen

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

<i>Zet één kruisje per vraag in het vak van uw antwoord.</i>	Sterk mee eens	Mee eens	Weet ik niet zeker	Niet mee eens	Sterk mee oneens
16. Ik praat met mijn kind over de verschillen tussen mensen					
17. Ik stimuleer mijn kind om respect te hebben voor andere culturen					

DE VRAGENLIJST GAAT VERDER OP PAGINA 5

18. Ik heb het er met mijn kind over hoe hij/zij zich kan inleven in een ander					
19. Ik vind het belangrijk dat mijn kind leert om zich aan te passen aan andermans regels en gewoonten					

Omgaan met conflicten

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

<i>Zet één kruisje per vraag in het vak van uw antwoord.</i>	Sterk mee eens	Mee eens	Weet ik niet zeker	Niet mee eens	Sterk mee oneens
20. Ik stimuleer mijn kind om de conflicten zelf op te lossen					
21. Ik weet wat de rol van de mediator bij conflicten inhoudt					
22. Een conflict kan altijd een leerervaring zijn					
23. Ik weet welke stappen er vanuit De Vreedzame School bestaan om een conflict op te lossen					
24. Ik pas deze stappen zelf thuis ook toe					

DE VRAGENLIJST GAAT VERDER OP PAGINA 6

25. Ik vind het belangrijk om mijn kind te leren zijn eigen gevoelens te laten benoemen in een conflict					
26. Ik leer mijn kind om zich bij een conflict te verplaatsen in de gevoelens van een ander					

Omgaan met meningsverschillen

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

<i>Zet één kruisje per vraag in het vak van uw antwoord.</i>	Sterk mee eens	Mee eens	Weet ik niet zeker	Niet mee eens	Sterk mee oneens
27. Ik vind het belangrijk dat mijn kind leert op te komen voor zijn eigen standpunt					
28. Ik leer mijn kind om bereid te zijn van een standpunt te veranderen					
29. Ik leer mijn kind om kritisch te denken					
30. Ik leer mijn kind dat hij goed naar de ander moet luisteren, ook al verschilt de ander van mening					

DE VRAGENLIJST GAAT VERDER OP PAGINA 7

De gemeenschap

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

<i>Zet één kruisje per vraag in het vak van uw antwoord.</i>	Sterk mee eens	Mee eens	Weet ik niet zeker	Niet mee eens	Sterk mee oneens
31. Ik stimuleer mijn kind om anderen te helpen					
32. Ik leer mijn kind om in zijn/haar gedrag rekening te houden met de ander zodat die er geen last van heeft					
33. Ik geef mijn kind een stem, ik vraag hem/haar telkens mee te denken					

School als steun voor de opvoeding (linking sociaal kapitaal)

In hoeverre bent u het eens met de volgende stellingen?

<i>Zet één kruisje per vraag in het vak van uw antwoord.</i>	Sterk mee eens	Mee eens	Weet ik niet zeker	Niet mee eens	Sterk mee oneens
34. Ik heb vertrouwen in de school als opvoedingspartner					
35. Door de ouderstuurgroep heb ik het vertrouwen dat de belangen van ouders behartigd worden					
36. Ik ervaar als ouder respect vanuit de school voor mijn eigen inbreng					

DE VRAGENLIJST GAAT VERDER OP PAGINA 8

37. Het is duidelijk wat de school en ik van elkaar kunnen verwachten in de opvoeding (met betrekking tot het programma De Vreedzame School)					
38. Ik denk hetzelfde over opvoeden als de school					
39. Het programma De Vreedzame School is voor mij als ouder waardevol voor mijn opvoeding en kan ik niet missen					

*****

**Dit is het einde van de vragenlijst.
Hartelijk dank voor uw medewerking!**